

PRAWO SPADKOWE



OPRACOWANIE : FUNDAJCA MŁODZI LUDZIOM

CZYM JEST PRAWO SPADKOWE?

Prawo spadkowe jest działem Kodeksu cywilnego. Wszystkie istotne zasady dziedziczenia ustawowego, przyjmowania czy odrzucania spadku oraz wnoszenia o zachówek zapisano w prawie spadkowym.

Spadek- przechodzenie praw i obowiązków po śmierci spadkodawcy na spadkobiercę lub spadkobierców.

Spadkodawca- jest to osoba fizyczna, po śmierci której cały majątek przechodzi na osoby nazywane spadkobiercami. Spadkodawcą może być wyłącznie osoba fizyczna. **Nie może** być dziecko poczęte lecz nienarodzone.

Spadkobierca – jest to osoba fizyczna jak i osoba prawna, na którą przechodzi ogół praw i obowiązków zmarłego.

Spadkobiercą **może** być dziecko poczęte lecz nienarodzone, pod warunkiem, że urodzi się żywe.



CO REGULUJE PRAWO SPADKOWE?

Prawo spadkowe reguluje sposoby dziedziczenia przez:

- * osoby uprawnione do dziedziczenia ustawowego i testamentowego,
- * osoby uprawnione do nabywania praw związanych ze spadkiem w inny sposób niż w drodze dziedziczenia,
- * zasady odpowiedzialności za długi wchodzące w skład spadku.

(Warto pamiętać, iż spadek może zawierać nie tylko majątek ale również długi spadkowe.)



Na spadkobierców nie przechodzą wszystkie prawa i obowiązki. Należy pamiętać, iż wyłączone są prawa i obowiązki ściśle związane z osobą spadkodawcy np. zawód, uprawnienia, służebności, alimenty itp.

Otwarcie spadku

następuje z chwilą śmierci spadkodawcy, to właśnie wtedy najczęściej powstają określone uprawnienia i obowiązki dla spadkobierców.



ISTOTNE TERMINY

Zstępni

To potomkowie danej osoby fizycznej tj. dzieci, wnuki, prawnuki, dzieci przysposobione (adoptowane), dzieci uznane jako własne, dzieci pozamałżeńskie a także przysposobione dzieci swoich dzieci.

Wstępni

To te osoby z których się spadkodawca wywodzi czyli jego przodkowie tj. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie.



**DZIEDZICZENIE - PRZYJĘCIE PRZEZ
SPADKOBIERCÓW PRAW ORAZ OBOWIĄZKÓW
MAJĄTKOWYCH PO OSOBIE ZMARŁEJ.**

**!! Można dziedziczyć
ustawowo i testamentowo !!**



Dziedziczenie ustawowe

jest wtedy, kiedy spadkobierca nie zdążył lub nie chciał sporządzić testamentu lub żadna z osób powołanych w testamencie nie chce lub nie może dziedziczyć. Dziedziczenie ustawowe jest także wówczas, gdy sporządzony testament jest nieważny lub w testamencie została rozporządzona tylko część majątku spadkodawcy a nie całość. Pozostała część, która nie została ujęta w testamencie podlega dziedziczeniu ustawowemu.



Dziedziczenie testamentowe

dotyczy sytuacji kiedy osoba zmarła czyli spadkodawca sporządziła testament przed śmiercią, wówczas jej prawa i obowiązki majątkowe są dziedziczone zgodnie z wolą zmarłego, którą zawarł w sporządzonym testamencie. Osoby powołane do spadku w testamencie nie muszą być spokrewnione ze spadkodawcą. Mogą być to osoby obce lub osoby prawne.



TESTAMENT

jest tak zwaną ostatnią wolą zmarłego. Zmarły spisując testament zawiera w nim informację w jaki sposób chciałby podzielić swój majątek na wypadek śmierci.

Testament może zawierać rozporządzenia tylko jednego spadkodawcy tzn., że np. małżonkowie nie mogą sporządzić jednego testamentu łącznie. Testament sporządzony wspólnie będzie nieważny. Spadkodawca w każdej chwili może zmienić postanowienia zawarte w testamencie lub go całkowicie odwołać.



CZYM JEST ZACHOWEK I KOMU SIĘ NALEŻY?

Zachowek jest to określony kwotowo ułamek wartości udziału spadkowego jaki przypadłby spadkobiercy ustawowemu w przypadku dziedziczenia ustawowego. Osobie uprawnionej do zachowku nie przysługuje roszczenie o wydanie jakiegokolwiek rzeczy materialnej zaliczonej do spadku ani roszczenie o przeniesienie jakiegokolwiek składnika majątku wchodzącego w skład spadku. Osoba ubiegająca się o zachowek może się ubiegać wyłącznie o określoną kwotę pieniężną stanowiąca ułamek wartości udziału spadkowego jaki by jej przysługiwał podczas dziedziczenia ustawowego.



WYSOKOŚĆ ZACHOWKU

Wysokość zachowku jest to połowa wartości udziału spadkowego jaki by przypadął uprawnionemu w dziedziczeniu ustawowym.

W przypadku uprawnionego małoletniego lub trwale niezdolnego do pracy zachowek wynosi dwie trzecie wartości udziału spadkowego.



CZY MOŻNA POZBAWIĆ ZACHOWKU?

Spadkodawca może pozbawić zachowku osobę uprawnioną poprzez wydziedziczenie. Może się tak stać wówczas, gdy osoba uprawniona do zachowku:

- * Uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych,
- * Wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego,
- * Dopuściła się względem spadkodawcy lub jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci.



SPOSOBY NA PRZYJĘCIE SPADKU

Przyjęcie spadku:

- * bez ograniczenia odpowiedzialności za długi tzw. przyjęcie spadku wprost. Oznacza to, że z chwilą przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe **bez ograniczenia.**
- * przyjąć spadek z ograniczeniem odpowiedzialności tzw. przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza.
W przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko **do wartości otrzymanego spadku.**



SPADEK MOŻNA ODRZUCIĆ!

Odrzucenie spadku.

- * Spadkobierca ma również prawo, aby spadek **odrzuć**.
- * Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w okresie sześciu miesięcy licząc od dnia, w którym spadkobierca się o nim dowiedział.
- * Jeśli nie złożymy takiego oświadczenia we wskazanym terminie wiąże się to z jednoznacznym przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.



CZY MOŻNA SIĘ ZRZEC DZIEDZICZENIA

Oczywiście, że tak. Spadkobierca ustawowy ma prawo rzec się dziedziczenia po przyszłym spadkodawcy. Musi jednak dojść do zawarcia z nim umowy. Umowa ta musi być zawarta w formie aktu notarialnego. Zrzeczenie się z dziedziczenia obejmuje również następnych zrzekającego się, chyba że inaczej się umówiono. Zrzekający się oraz jego następni, których dotyczy zrzeczenie się z dziedziczenia, zostają wyłączeni z dziedziczenia. W chwili śmierci spadkodawcy są traktowani jakby nie dożyli otwarcia spadku.



NA SPADKOBIERCÓW CIAŻY

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI SPADKOWE

- * Do momentu przyjęcia spadku spadkobierca odpowiada wyłącznie za długi spadkowe tylko ze spadku. Od momentu przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swojego majątku.
- * Do chwili podziału spadku wszyscy spadkobiercy solidarnie ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli tylko jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w wysokości odpowiadającej proporcjonalnie wielkości ich udziałów.
- * Od chwili podziału spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku odpowiadającym wielkości udziałów.



OSOBY NIEPEŁNOLETNIE A ODRZUCENIE LUB PRZYJĘCIE SPADKU

Jeżeli w gronie spadkobierców znajdują się osoby niepełnoletnie, to oświadczenie dotyczące przyjęcia lub odrzucenia spadku muszą w ich imieniu złożyć ich przedstawiciele ustawowi czyli rodzice lub opiekunowie prawni.



KOLEJNOŚĆ DZIEDZICZENIA

Prawo wskazuje podział majątku w taki sposób, iż najpierw to testament wskazuje spadkobierców, ale jeśli go nie ma, zastosowanie mają przepisy prawa.

W pierwszej kolejności powoływani są do tego:

- * małżonek i dzieci oraz dalsi zstępni spadkodawcy,
- * małżonek i rodzice, rodzeństwo oraz zstępni rodzeństwa spadkodawcy,
- * dziadkowie spadkodawcy oraz ich zstępni,
- * dzieci małżonka spadkodawcy, pod warunkiem, że żadne z rodziców nie dożyło otwarcia spadku.



KTO DZIEDZICZY JEŚLI NIE MA SPADKOBIERCÓW LUB SPADKOBIERCY ODRZUCA SPADEK LUB SIĘ GO ZRZEKNA?

W tym przypadku ostatnim podmiotem, który jest powoływany do dziedziczenia jest **gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy**. Jeśli nie ma podmiotów wymienionych powyżej i jeśli gminy nie da się ustalić, wówczas spadek przypada w całości **Skarbowi Państwa**.



CZY SPADEK MOŻE SIĘ PRZEDAŃ?

Z punktu widzenia przepisów prawa spadek nie może się przedawnić. Po upływie określonego czasu spadkobierca może jednak utracić uprawnienia związane z dziedziczeniem.

